

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Bloger / vloger (265902)

Twórcy i artyści gdzie indziej niesklasyfikowani

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Bloger / vloger

(265902)

Twórcy i artyści gdzie indziej niesklasyfikowani

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Bloger / vloger (265902)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [205]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://pixabay.com/pl/wordpress-blogi-piśmie-wpisując-923188>
[dostęp: 31.10.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	7
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	9
2.7. Zawody pokrewne	10
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	10
3.1. Zadania zawodowe	10
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Tworzenie i publikowanie autorskich materiałów	10
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie działań marketingowych.....	11
3.4. Kompetencje społeczne.....	12
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	12
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	15
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	16
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	17
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	17
7. SŁOWNIK POJĘĆ	18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	21

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Bloger / vloger 265902

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Bloger.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO–08 odpowiada grupie:

- 2659 Creative and performing artists not elsewhere classified.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja J – Informacja i komunikacja.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w listopadzie 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Kamil Barwicki – Grupa Wirtualna Polska Media, Warszawa.
- Alicja Koterska – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Joanna Malinowska-Parzydło – Personal Brand Institute, Warszawa.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Zdzisław Czajka – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Maciej Gruza – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Urszula Jeruszka – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Barbara Sajkiewicz – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Anna Biłyk – Energized.org Polska Gabriela Krupa, Warszawa.
- Urszula Zajac – hrnaobcasach.pl, Warszawa.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Anna Andrzejewska – Zespół ds. bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w cyberprzestrzeni przy Rzeczniku Praw Dziecka RP, Warszawa.
- Józef Bednarek – Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie, Warszawa.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Bloger / vloger wykonuje działania związane z prowadzeniem bloga³ lub vloga²³. Zajmuje się pisaniem różnego rodzaju tekstów, prezentacji i wystąpień, odpowiada za tworzenie treści oraz obróbkę komputerową¹² zdjęć i filmów, a także za ich publikację. Podejmuje działania marketingowe, nawiązuje i utrzymuje kontakty z czytelnikami/widzami w ramach społeczności interaktywnych²¹ oraz zainteresowanymi reklamodawcami.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Bloger / vloger zajmuje się prowadzeniem bloga lub vloga oraz regularnym aktualizowaniem zamieszczanych na nim treści w celu budowania swojej marki eksperta w danej dziedzinie oraz zwiększania zasięgu autorskich publikacji. W przypadku bloga treści te to teksty, artykuły oraz zdjęcia, zaś w przypadku vloga – filmy. Tematyka publikowanych materiałów może być zróżnicowana i dotyczyć na przykład mody, urody, kulinariów, gier komputerowych, filmów, książek, tematyki społeczno-ekonomicznej, polityki, podróży i innych. Materiały powinny wyróżniać się indywidualnością i oryginalnością oraz stanowić treść wartościową dla odbiorców, będąc alternatywą dla treści dostępnych już w internecie i mediach tradycyjnych. Aby zwiększyć ich atrakcyjność, bloger / vloger powinien posiadać wiedzę na temat obszarów, których dotyczą prezentowane na blogu / vlogu materiały, na bieżąco śledzić występujące w tych obszarach trendy i nowe zjawiska, a ponadto wykazywać się kreatywnością i znajomością potrzeb odbiorców.

Jeśli bloger / vloger chce osiągnąć popularność, musi podejmować również działania polegające na pozyskiwaniu nowych czytelników/widzów i budowaniu wokół swojej marki osobistej lub bloga / vloga rodzaju interaktywnej społeczności, złożonej z grona stałych odbiorców. Działania te polegają najczęściej na nawiązywaniu i podtrzymywaniu kontaktów z odbiorcami poprzez odpowiadanie na ich komentarze, podejmowanie z nimi dyskusji lub odpisywanie na ich e-maile. Mogą również obejmować publiczne występy na wydarzeniach (konferencjach, warsztatach) poświęconych blogosferze⁴ i bardziej kameralne spotkania.

Istotnym elementem pracy blogera / vlogera jest również działalność marketingowa. Osoba wykonująca ten zawód może nawiązywać i utrzymywać kontakty z potencjalnymi partnerami, wśród których znajdują się agencje marketingowe² czy interaktywne¹, a także firmy zainteresowane promowaniem swoich produktów lub usług.

Sposoby wykonywania pracy

Pracownik w zawodzie **bloger / vloger** wykonuje pracę polegającą m.in. na:

- pisaniu tekstów i publikowaniu ich na blogu,
- nawiązywaniu kontaktów z ekspertami w dziedzinie, której dotyczy blog/vlog w celu przeprowadzania wywiadów i późniejszej autoryzacji tekstów,
- wykonywaniu i obróbce zdjęć oraz publikowaniu ich na blogu (jako samodzielnych postów¹⁷ lub ilustracji do tekstów),
- tworzeniu filmów i publikowaniu ich w serwisie internetowym umożliwiającym użytkownikom umieszczanie, odtwarzanie, ocenianie i komentowanie treści wideo,
- podtrzymywaniu dialogu z czytelnikami bloga lub widzami vloga poprzez dyskusję na forum, odpowiadanie na ich komentarze i odpisywanie na e-maile,
- śledzeniu nowych trendów i zjawisk w obszarach, którym poświęcona jest tematyka bloga / vloga,
- nawiązywaniu kontaktów z partnerami, wśród których mogą znajdować się agencje marketingowe, firmy zainteresowane promowaniem produktów, agencje interaktywne,
- publikowaniu na prowadzonym blogu / vlogu treści sponsorowanych lub reklam na zamówienie partnerów, z którymi nawiązana została współpraca, w sposób budujący osobistą wiarygodność i pozycję zaufanego autorytetu godnego naśladowania,
- pozycjonowaniu¹⁸ bloga / vloga (samodzielnie bądź przy wsparciu zewnętrznych podmiotów),
- realizowaniu działań marketingowych promujących produkty lub usługi, na przykład poprzez organizowanie konkursów dla czytelników bloga / widzów vloga, recenzowanie produktów i usług czy stosowanie innych metod reklamy natywnej²⁰,
- aktywnym uczestnictwie (na przykład poprzez wygłaszanie prelekcji) w wydarzeniach branżowych, takich jak konferencje i warsztaty,
- prowadzeniu profili na platformach społecznościowych¹⁶,
- prowadzeniu transmisji na żywo (na przykład za pomocą platform społecznościowych) oraz webinarów²⁴.

WAŻNE:

Bloger / vloger może założyć własną działalność gospodarczą polegającą na prowadzeniu bloga/vloga.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

W zawodzie **bloger / vloger** najczęściej spotykaną formą zatrudnienia jest prowadzenie własnej działalności gospodarczej. W związku z powyższym bloger / vloger sam decyduje o tym, z jakiego miejsca będzie wykonywał swoje obowiązki, biorąc pod uwagę tematykę zaplanowanych do publikacji materiałów. Część blogerów / vlogerów pracuje przede wszystkim z domu i opuszcza go wówczas, gdy zamierza przeprowadzić relację z wizyty w miejscu, któremu ma być poświęcony materiał albo wykonać zdjęcia w plenerze czy w szczególnie interesującej lokalizacji. W nieco innej sytuacji znajdują się blogerzy / vlogerzy zajmujący się tematyką podróżniczą, którzy wykonują swoją pracę będąc ciągle w ruchu i odwiedzając zróżnicowane, często odległe, miejsca na świecie.

Blogerzy / vlogerzy cieszący się szczególną popularnością i zatrudniający współpracowników mogą posiadać własne biura lub wynajmować przestrzeń co-workingowe i stamtąd wykonywać swoje obowiązki.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Bloger / vloger w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- komputer z dostępem do internetu,
- telefon komórkowy łączący w sobie funkcje komputera przenośnego (tzw. smartfon) z dostępem do internetu,
- typowe oprogramowanie biurowe umożliwiające przygotowywanie plików tekstowych, obróbkę komputerową materiałów wizualnych i audiowizualnych (zdjęć i/lub filmów) oraz przeszukiwanie zasobów www, a także wysyłanie i odbieranie poczty elektronicznej,
- platformę blogową¹⁵ i/lub własną domenę⁵ oraz hosting⁶,
- aplikacje umożliwiające analizowanie statystyk stron www²²,
- programy afiliacyjne¹⁹ (umożliwiające łączenie wydawcy z reklamodawcą),
- oprogramowanie do obsługi newslettera¹¹,
- wtyczki²⁵ usprawniające różnego rodzaju funkcjonalności bloga, np. system komentowania postów,
- aparaty fotograficzne,
- kamery cyfrowe,
- mikrofony,
- statywy i stabilizatory,
- lampy i systemy doświetlenia,
- zewnętrzne dyski twarde,
- dodatkowe monitory komputerowe (w przypadku, gdy praca wymaga obróbki dużej liczby zdjęć lub w przypadku montażu filmów),
- dyktafony (w przypadku osób, które w celu przygotowania materiałów do publikacji prowadzą wywiady),
- oprogramowanie służące do prowadzenia transmisji video, transmisji na żywo, webinarów.

Organizacja pracy

Praca w zawodzie **bloger / vloger** zwykle stanowi zajęcie dodatkowe w stosunku do pracy w innym zawodzie, traktowanej jako działalność podstawowa. Zarówno w tym przypadku, jak i wówczas, gdy prowadzenie bloga / vloga jest jedynym zajęciem, bloger / vloger sam decyduje o godzinach wykonywania pracy w zależności od przyjętego harmonogramu publikowania treści na blogu / vlogu, a także od zobowiązań zaciągniętych wobec partnerów (reklamodawców, podmiotów zlecających akcje marketingowe) bądź widzów/czytelników (spotkania, prelekcje na konferencjach).

Swoje obowiązki bloger / vloger wykonuje indywidualnie. Część zadań, takich jak opieka nad techniczną stroną funkcjonowania bloga / vloga czy rozliczenia finansowe i podatkowe, może zlecić do realizacji wynajętym usługodawcom, ale może również realizować je samodzielnie. Blogerzy / vlogerzy cieszący się szczególną popularnością mogą podjąć decyzję o zatrudnieniu współpracowników na stałe, na przykład w charakterze operatorów kamery, montażystów materiałów wideo albo w celu odpowiadania na komentarze i wiadomości w sieciach społecznościowych.

Osoba pracująca w tym zawodzie powinna wykazywać się pewną wszechstronnością, ponieważ oprócz tworzenia publikowanych treści, musi również zajmować się działaniami marketingowymi czy promocją. Równocześnie bloger / vloger musi być przygotowany na ewentualne ponoszenie osobistej odpowiedzialności i współpracę z prawnikami w sytuacjach, gdy jego publikacje naruszają czyjeś prawa (na przykład, gdy bloger nie dochowa staranności przy sprawdzaniu źródeł czy praw własności intelektualnej). Praca blogera / vlogera wymaga częstych kontaktów z ludźmi (partnerami

marketingowymi, czytelnikami/widzami) – zarówno bezpośrednich, jak i odbywanych za pośrednictwem internetu.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Bloger / vloger jest podczas wykonywania swojej pracy narażony na występowanie czynników uciążliwych, takich jak konieczność długotrwałego korzystania z komputera, która może powodować dolegliwości układu mięśniowo-szkieletowego (ból pleców lub drętwienie karku związane z siedzeniem w wymuszonej pozycji) i stwarzać ryzyko powstania wady wzroku. Dodatkowo, w zależności od tematyki prowadzonego bloga / vloga, możliwe jest występowanie specyficznych zagrożeń, typowych dla danej aktywności, na przykład:

- w przypadku bloga / vloga podróżniczego: wypadki komunikacyjne wynikające z konieczności przemieszczania się między zróżnicowanymi, często odległymi miejscami na świecie;
- w przypadku bloga dotyczącego tematyki związanej z uprawianiem sportów ekstremalnych: urazy kończyn, takie jak skręcenia, zwichnięcia czy złamania;
- w przypadku bloga / vloga o ćwiczeniach, diecie i odchudzaniu: kontuzje, spowodowane przeciążeniem układu mięśniowego i stawowego.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **bloger / vloger** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu;

kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- spostrzegawczość,
- zręczność rąk i palców;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- dobra pamięć,
- uzdolnienia kierownicze i organizacyjne,
- uzdolnienia pisarskie,
- uzdolnienia artystyczne (twórcze),
- wyobraźnia i myślenie twórcze,
- łatwość wypowiedzania się w mowie i/lub w piśmie,
- łatwość przenoszenia się z jednej czynności do drugiej,
- zdolność motywowania siebie,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi;

w kategorii cech osobowościowych

- gotowość do pracy w szybkim tempie,
- gotowość do współdziałania,
- gotowość do pracy indywidualnej,

- gotowość do prezentowania wyników swojej pracy,
- komunikatywność,
- asertywność,
- autoprezentacja,
- operatywność i skuteczność,
- elastyczność i otwartość na zmiany,
- samodzielność,
- samokontrola,
- systematyczność,
- dyspozycyjność,
- niezależność,
- odporność na działanie pod presją czasu,
- szacunek dla godności człowieka,
- tolerancyjność,
- kontrolowanie własnych emocji,
- radzenie sobie ze stresem,
- rzetelność,
- dbałość o jakość pracy,
- ciekawość poznawcza,
- wrażliwość estetyczna,
- wytrwałość i cierpliwość,
- wychodzenie z własną inicjatywą,
- wysoka kultura osobista,
- dążenie do osiągnięcia celów,
- gotowość do ustawicznego uczenia się,
- gotowość do wprowadzania zmian.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Praca **blogera / vlogera** nie jest szczególnie obciążająca fizycznie. Pod względem wydatku energetycznego należy do prac lekkich. W tym zawodzie wymagana jest ogólna sprawność fizyczna, dobry słuch i wzrok oraz sprawność rąk i palców.

Przeciwwskazaniem względnym do wykonywania **zawodu bloger / vloger** jest dysfunkcja narządu ruchu znacznego stopnia w zakresie sprawności rąk i palców. Czynnikiem utrudniającym pracę w zawodzie są wady narządu wzroku, niepoddające się korekcji.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

W zawodzie **bloger / vloger** nie ma formalnych wymagań dotyczących poziomu i kierunku wykształcenia. W prowadzeniu bloga / vloga przydatne jest posiadanie wiedzy z zakresu dziedziny,

której dotyczą publikowane materiały oraz z zakresu marketingu internetowego⁹, nie musi jednak być ono potwierdzone ukończeniem żadnych szkół.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu **bloger / vloger** nie są wymagane tytuły zawodowe, kwalifikacje czy uprawnienia. Dodatkowym atutem dla osób, chcących wykonywać ten zawód z sukcesami, może być:

- znajomość prawa prasowego,
- certyfikat znajomości języka angielskiego,
- znajomość przepisów dotyczących własności intelektualnej,
- umiejętność sprawnego i poprawnego posługiwania się językiem polskim na poziomie umożliwiającym publikowanie wypowiedzi w przestrzeni publicznej,
- znajomość zasad i standardów pracy dziennikarza,
- wiedza z zakresu budowania marki bloga i marki eksperta,
- znajomość zasad marketingu internetowego,
- wiedza z zakresu technik wykonywania fotografii i filmów oraz obróbki komputerowej materiałów wizualnych i audiowizualnych,
- znajomość języków obcych,
- wiedza na temat krajowej i zagranicznej blogosfery.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

W zawodzie **bloger / vloger** nie występuje tradycyjna ścieżka awansu zawodowego, ale dla osób wykonujących tę pracę rozwój zawodowy może oznaczać:

- wzrost popularności prowadzonego bloga / vloga, któremu zwykle towarzyszy pozyskiwanie coraz większej liczby zleceń od reklamodawców i firm zainteresowanych współpracą marketingową,
- otrzymanie propozycji wydania książki własnego autorstwa,
- otrzymanie propozycji pisania tekstów do gazety bądź dla portalu internetowego,
- otrzymanie propozycji poprowadzenia programu telewizyjnego,
- zaproszenie do udziału w programie telewizyjnym,
- zaproszenie do udziału w kampanii reklamowej.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **bloger / vloger** nie ma możliwości formalnego potwierdzenia kompetencji zawodowych. Nieoficjalnym potwierdzeniem profesjonalizmu osoby wykonującej ten zawód może być uzyskanie zaproszenia do wzięcia udziału w wydarzeniach branżowych (konferencjach, warsztatach) w charakterze prelegenta bądź zwycięstwo w organizowanym przez podmioty działające w obrębie mediów internetowych konkursie, na przykład na najlepszy blog roku lub najlepszą kampanię społeczną.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **bloger / vloger** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Dziennikarz	264201
Reporter radiowy / telewizyjny / prasowy	264205
Redaktor serwisu internetowego	264207

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **bloger / vloger** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Wyszukiwanie interesujących zjawisk, tematów, problemów z zakresu dziedziny, której dotyczy blog / vlog.
- Z2 Tworzenie autorskich tekstów, materiałów wizualnych i audiowizualnych.
- Z3 Publikowanie autorskich tekstów, materiałów wizualnych i audiowizualnych.
- Z4 Nawiązywanie i podtrzymywanie relacji z czytelnikami / widzami oraz innymi twórcami internetowymi (bezpośrednio i za pośrednictwem narzędzi internetowych).
- Z5 Analizowanie popularności bloga / vloga.
- Z6 Pozyskiwanie partnerów marketingowych oraz realizowanie ich zleceń.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Tworzenie i publikowanie autorskich materiałów

Kompetencja zawodowa Kz1: Tworzenie i publikowanie autorskich materiałów obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Wyszukiwanie interesujących zjawisk, tematów, problemów z zakresu dziedziny, której dotyczy blog / vlog	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Źródła informacji właściwe dla dziedziny, której dotyczy blog / vlog; • Języki obce, np. angielski, niemiecki, francuski; • Krajową i zagraniczną blogosferę odnoszącą się do dziedziny, której dotyczy blog / vlog; • Serwisy udostępniające informacje na temat ilości, pochodzenia, zależności od czasu i głównych regionów zapytań kierowanych do wyszukiwarek internetowych; • Prawo autorskie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Śledzić źródła informacji właściwe dla dziedziny, której dotyczy blog / vlog; • Czytać ze zrozumieniem teksty obcojęzyczne; • Śledzić trendy w krajowej i zagranicznej blogosferze, odnoszącej się do dziedziny, której dotyczy blog / vlog; • Korzystać z serwisów udostępniających informacje na temat ilości, pochodzenia, zależności od czasu i głównych regionów zapytań kierowanych do wyszukiwarek internetowych; • Czerpać inspirację z dokonań konkurencyjnych, krajowych i zagranicznych twórców internetowych z poszanowaniem prawa autorskiego.

Z2 Tworzenie autorskich tekstów, materiałów wizualnych i audiowizualnych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Źródła informacji właściwe dla dziedziny, której dotyczy blog / vlog; • Technikę tworzenia materiałów audiowizualnych; • Technikę wykonywania fotografii; • Techniki i gatunki pisarskie; • Techniki prowadzenia wywiadów; • Zasady posługiwania się oprogramowaniem komputerowym do edycji tekstów i/lub fotografii i/lub materiałów audiowizualnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Korzystać ze źródeł informacji; • Nagrywać materiały audiowizualne; • Wykonywać fotografie; • Analizować i weryfikować źródła informacji; • Posługiwać się różnicowanymi technikami i gatunkami pisarskimi; • Przeprowadzać wywiady; • Posługiwać się oprogramowaniem komputerowym do edycji tekstów i/lub fotografii i/lub materiałów audiowizualnych.

Z3 Publikowanie autorskich tekstów, materiałów wizualnych i audiowizualnych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonalność platform blogowych; • Serwisy internetowe umożliwiające użytkownikom umieszczanie, odtwarzanie, ocenianie i komentowanie treści wideo; • Podstawy <u>HTML</u>⁷ i <u>kaskadowych arkuszy stylów (CSS)</u>⁸. 	<ul style="list-style-type: none"> • Korzystać z funkcjonalności platform blogowych; • Umieszczać materiały w serwisie internetowym umożliwiającym użytkownikom umieszczanie, odtwarzanie, ocenianie i komentowanie treści wideo; • Posługiwać się językami HTML i CSS w podstawowym zakresie.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie działań marketingowych

Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie działań marketingowych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z4, Z5, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z4 Nawiązywanie i podtrzymywanie relacji z czytelnikami / widzami oraz innymi twórcami internetowymi (bezpośrednio i za pośrednictwem narzędzi internetowych)	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonalności platform społecznościowych; • Blogi / vlogi konkurencji odnoszące się do dziedziny, której dotyczy prowadzony blog / vlog; • Zasady tworzenia newslettera i oprogramowanie do jego obsługi; • Platformy do transmisji na żywo i webinarów; • Wydarzenia (konferencje, warsztaty) mające na celu integrację i doskonalenie umiejętności osób działających w blogosferze; • Sposoby organizacji i metody pracy blogera / vlogera. 	<ul style="list-style-type: none"> • Korzystać z platform społecznościowych; • Nawiązywać współpracę i wchodzić w interakcje z innymi blogerami / vlogerami (komentowanie wpisów, polecenia); • Tworzyć newsletter i korzystać z oprogramowania, ułatwiającego jego obsługę; • Prowadzić transmisje na żywo i webinary; • Brać aktywny udział w wydarzeniach (konferencjach, warsztatach) mających na celu integrację i doskonalenie umiejętności osób działających w blogosferze; • Opowiadać w interesujący sposób o sposobach organizacji i metodach pracy blogera / vlogera.

Z5 Analizowanie popularności bloga / vloga	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Metody interpretacji analiz statystyk stron www; • Narzędzia do analizy statystyk stron www; • Zagadnienia <u>optymalizacji dla wyszukiwarek internetowych (SEO)</u>¹⁴; • Zasady pozycjonowania stron www. 	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretować wyniki analizy statystyk stron www i wyciągać z nich wnioski; • Modyfikować stosowane sposoby wykonywania pracy i wprowadzać do nich usprawnienia na podstawie wniosków wyciągniętych z analiz statystyk stron www; • Stosować wytyczne SEO w praktyce; • Prowadzić działania związane z pozycjonowaniem bloga / vloga (samodzielnie bądź przy wsparciu zewnętrznych podmiotów).

Z6 Pozyskiwanie partnerów marketingowych oraz realizowanie ich zleceń	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Agencje internetowe i interaktywne, współpracujące z blogerami / vlogerami; • Sposoby, reguły i możliwości nawiązywania kontaktów marketingowych; • Narzędzia marketingu internetowego; • Zasady tworzenia materiałów sponsorowanych; • Sposoby tworzenia treści, które spełniają wyznaczniki reklamy natywnej; • Programy afiliacyjne i zasady postępowania się nimi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inicjować i podtrzymywać współpracę z partnerami marketingowymi, agencjami internetowymi i interaktywnymi; • Tworzyć własne propozycje projektów marketingowych dla potencjalnych partnerów; • Stosować narzędzia marketingu internetowego; • Tworzyć materiały sponsorowane; • Tworzyć treści spełniające wyznaczniki reklamy natywnej; • Posługiwać się programami afiliacyjnymi.

3.4. Kompetencje społeczne

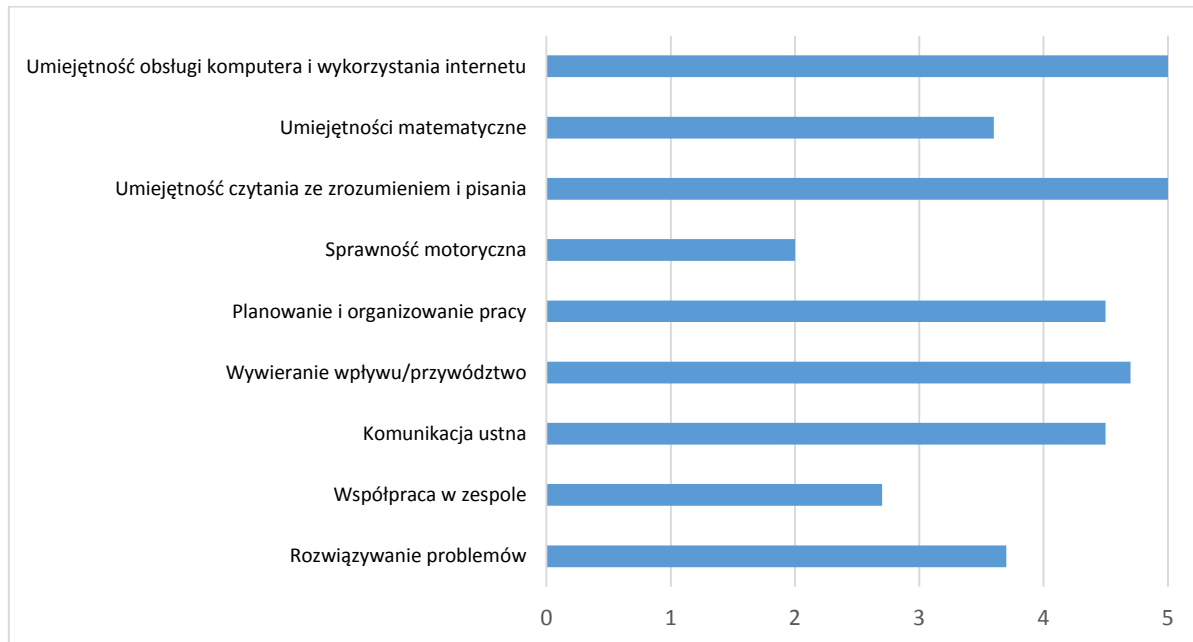
Pracownik w zawodzie **bloger / vloger** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Podejmowania odpowiedzialności za wywieranie wpływu w przestrzeni publicznej.
- Wykonywania pracy samodzielnie i ponoszenia odpowiedzialności za efekty swoich działań.
- Promowania właściwych postaw, takich jak rzetelność, wysoka jakość, odpowiedzialność za słowo.
- Promowania wysokiej kultury języka polskiego.
- Inicjowania i podtrzymywania kontaktów z czytelnikami / widzami, bezpośrednio i za pośrednictwem internetu, z poszanowaniem zasad kultury osobistej.
- Wysłuchiwanie krytycznych opinii i wyciągania z nich konstruktywnych wniosków.
- Postępowania w sposób etyczny, to znaczy działania w sposób przejrzysty, niewprowadzania czytelników / widzów w błąd i traktowania ich z szacunkiem.
- Rozwijania kompetencji osobistych i zawodowych w celu doskonalenia warsztatu pracy blogera / vlogera.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **bloger / vloger**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **bloger / vloger**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **bloger / vloger** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Praca w zawodzie **bloger / vloger** wykonywana jest najczęściej w formie samozatrudnienia. Zwykle na początku prowadzenie bloga lub vloga jest rodzajem hobby albo pasji i nie stanowi głównego źródła przychodów, a dopiero później, wraz ze wzrostem popularności i rozpoznawalności, może przerodzić się w pełnowymiarową działalność zawodową.

W chwili obecnej (2018 r.) nie ma wiarygodnych danych pokazujących rzeczywistą skalę zapotrzebowania na blogerów / vlogerów, jednak na podstawie rosnącej popularności serwisów społecznościowych i darmowych platform do dzielenia się wiedzą, stanowiących pole działania blogera / vlogera, można wnioskować, że jest to zawód rozwojowy.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Podjęcie pracy w zawodzie **bloger / vloger** nie wymaga posiadania formalnego wykształcenia czy uprawnień zawodowych. Większe szanse na osiągnięcie sukcesu zawodowego mają jednak osoby, które posiadają wiedzę z zakresu dziedziny, której dotyczy prowadzony przez nich blog / vlog. W związku z tym jedna ze ścieżek kształcenia, jaką może przyjąć przyszły bloger / vloger, polega na ukończeniu studiów wyższych o kierunku związanym z tematyką prowadzonego bloga, na przykład osoba chcąca prowadzić blog ekspercki o finansach może ukończyć ekonomię, a osoba prowadząca vlog na temat makijażu – kosmetologię. Bardzo użyteczne z punktu widzenia blogera / vlogera, niezależnie od podejmowanej przez niego tematyki, może być również ukończenie studiów wyższych lub podyplomowych z zakresu marketingu internetowego.

Ukończenie studiów wyższych nie jest jednak warunkiem koniecznym do spełnienia, by rozpocząć pracę w zawodzie. Bardzo wielu blogerów / vlogerów rozpoczyna swoją karierę w bardzo młodym wieku i rozwija swoje umiejętności oraz kompetencje dzięki samokształceniu.

Szkolenie

Bloger / vloger może doskonalić swoją wiedzę i umiejętności, biorąc udział w szkoleniach organizowanych:

- przez firmy szkoleniowe oraz szkoły wyższe (prywatne i publiczne),
- w ramach relacji mentoringowych¹⁰,
- w ramach wydarzeń, mających na celu integrację środowiska blogerów / vlogerów.

Przykładowa tematyka takich szkoleń może dotyczyć:

- organizacji i narzędzi przydatnych w pracy blogera / vlogera,
- fotografii,
- strategii budowania marki eksperta i marki osobistej,
- komunikacji budującej zaufanie i wiarygodność ekspercką,
- metod twórczego pisania,
- zagadnień związanych z pozycjonowaniem stron w wyszukiwarkach internetowych,
- wykorzystania narzędzi marketingu internetowego.

Z reguły organizatorzy szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami lub zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **bloger / vloger** zależy od popularności bloga / vloga, jego poczytności / oglądalności i rozpoznawalności jego twórcy. Blogerzy / vlogerzy zarabiają przede wszystkim na reklamach, postach sponsorowanych czy afiliacji (polecanie produktów w zamian za procent od sprzedaży). W czołówce najbardziej dochodowych blogów znajdują się blogi specjalistyczne (zwłaszcza związane z nowymi technologiami) oraz modowe i kulinarne.

W przypadku bloga modowego o średniej popularności, czyli takiego, który uzyskuje miesięcznie około 350 000 do 500 000 odstów¹³ i posiada 90 000-100 000 użytkowników, przychody z reklam w maju 2017 roku wynosiły około 600-800 zł netto miesięcznie. Posty sponsorowane przynosiły zyski

sięgające 7800 zł netto za pakiet, składający się z posta na blogu oraz wpisów na portalach społecznościowych promujących post. Prowizja od każdego zakupu dokonanego przez użytkownika za pośrednictwem programów afiliacyjnych wynosiła około 5-10% wartości tego zakupu i przy dwóch takich postach w miesiącu przekładała się na przychód w wysokości kilku tysięcy złotych. Od przychodów należy odliczyć koszty prowadzenia bloga, w omawianym przypadku oscylujące w okolicach 6000 złotych miesięcznie.

Niektórzy, najbardziej wpływowi twórcy, czerpią zyski również z działalności niezwiązanej bezpośrednio z blogiem / vlogiem, ale możliwej dzięki uzyskanej wskutek prowadzenia bloga / vloga popularności (udział w programach telewizyjnych, prowadzenie szkoleń). Korzyści czerpane z wykonywania tego zawodu mogą polegać również na tym, że blog / vlog staje się kanałem promocji usług czy produktów oferowanych przez inną, prowadzoną przez danego blogera / vlogera działalność gospodarczą (na przykład firmę produkującą odzież).

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczecblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

Zawód **bloger / vloger** mogą wykonywać osoby niepełnosprawne, przy czym w zależności od specyfiki bloga / vloga, możliwości zatrudnienia tych osób mogą być zróżnicowane.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb osób:

- z upośledzeniem narządu ruchu (05-R) w zakresie kończyn dolnych, o ile tematyka prowadzonego bloga / vloga nie wiąże się z koniecznością demonstrowania czy uprawiania sportów, angażujących kończyny dolne,
- z chorobami narządu wzroku (04-O), jeśli można skorygować je odpowiednimi szklami lub soczewkami kontaktowymi, zapewniającymi ostrość widzenia,
- z zaburzeniami głosu, mowy i chorobami słuchu (03-L), jeśli posługują się językiem polskim w piśmie.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. poz. 1000, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1191, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Armendariz M.: Fotografia kulinarna dla blogerów. Wydawnictwo Helion, Gliwice 2014.
- Gregor B., Kaczorowska-Spychalska, D.: Blogi w procesie komunikacji marketingowej. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2016.
- Miotk A.: Skuteczne social media. Prowadź działania, osiągaj zamierzone efekty. Wydawnictwo Helion, Gliwice 2013.
- Olechnicki K.: Fotoblogi, pamiętniki z opcją przekazu. Fotografia i fotoblogerzy w kulturze konsumpcyjnej. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009.
- Rosenberg S.: Say Everything: How Blogging Began, What It's Becoming, and Why It Matters. Three Rivers Press, New York 2009.

- Stawarz-García B.: Content marketing i social media. Jak przyciągnąć klientów. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018.
- Tkaczyk P.: Zakamarki marki. Rzeczy, o których mogłeś nie wiedzieć, zapomnieć lub pominąć podczas budowania swojej marki. Wydawnictwo Helion, Gliwice 2011.
- Wright J.: Blogowanie w biznesie. Rewolucyjny sposób na zwiększenie sprzedaży, zbudowanie marki i osiągnięcie spektakularnych sukcesów. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2007.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Blog Joanny Glogazy, Zarabianie na blogu – jak to wygląda w praktyce? Sposoby, stawki, przykłady: <https://joannaglogaza.com/2017/05/zarabianie-na-blogu-jak-to-wyglada-w-praktyce.html>
- Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Zarejestrowani bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności w roku 2018: <https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/arejestrowanibezrobotniorazofertypracywedugzawodwispecjalnoci/rok-2018>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal Zawodowe.com, Bloger – opis i zarobki: https://www.zawodowe.com/kategorie/telekomunikacja_i_it/bloger/opis_i_zarobki
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi – Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, informacja na temat zawodu Bloger / vloger: <https://wuplodz.praca.gov.pl/documents/58203/4457102/Bloger%20Vloger/3ed48f70-80f1-4b42-9d37-fa0f38deda3b?t=1464345601000>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).

Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).

Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Agencja interaktywna	Firma specjalizująca się w kreowaniu, promowaniu oraz wspomaganiu działań marki w internecie.	http://www.softform.pl/news/14/63/Czym-jest-agencja-interaktywna.html [dostęp: 31.10.2018]
2	Agencja marketingowa	Firma specjalizująca się w prowadzeniu działań marketingowych, to znaczy takich, które obejmują między innymi określanie potrzeb, kształtowanie produktu z punktu widzenia potrzeb nabywców, tworzenie i utrzymywanie popytu, dystrybucję (tworzenie kanałów dystrybucji, organizacja fizycznego przepływu towarów), promocję (aktywizacja sprzedaży, propaganda gospodarcza, reklama, public relations).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/marketing;3937899.html [dostęp: 31.10.2018]
3	Blog	Rodzaj internetowego dziennika, prowadzonego przez regularne publikowanie wpisów tematycznych. Blogi przybierają rozmaite formy, począwszy od takich o charakterze osobistym, aż po blogi branżowe, na których pojawiają się specjalistyczne, w pełni merytoryczne treści. Głównym celem prowadzenia bloga jest pozyskanie lojalnej, powracającej publiczności, która na bieżąco śledzi wpisy, a także wchodzi w interakcję z blogerem, dodając komentarze do publikacji.	https://www.semtec.pl/slownik-seo/blog [dostęp: 31.10.2018]
4	Blogosfera	Ogół funkcjonujących blogów, które powiązane są osobami autorów, czytelników i linkami.	https://dobryslownik.pl/slowo/blogosfera/206130 [dostęp: 31.10.2018]
5	Domena	Grupa komputerów w sieci internet oznaczana wspólną nazwą (po ostatniej kropce w adresie internetowym). Domena oznacza również adres internetowy, po wpisaniu którego użytkownik zostaje przekierowany na dany hosting.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/domena-internetowa;3893656.html [dostęp: 31.10.2018]
6	Hosting	Inaczej udostępnianie usług internetowych. Miejsce w sieci, gdzie przechowywane są pliki danego użytkownika, będącego właścicielem hostingu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pwn.pl/sjp/hosting;2560842.html [dostęp: 31.10.2018]
7	HTML (Hyper Text Markup Language)	Język programowania używany do opisu informacji hipertekstowej (hipertekst) w sieci Internet. Program w HTML jest przesyłany przez sieć i wykonywany przez przeglądarkę; w efekcie wykonania programu zostaje wyświetlony na ekranie komputera obraz strony. Program w HTML zawiera tekst, który należy wyświetlić, oraz dodatkowe polecenia opatrzone tak zwanymi etykietami.	https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/HTML;3912986.html [dostęp: 31.10.2018]
8	Kaskadowe arkusze stylów (ang. CSS – Cascading Style Sheets)	Rozszerzenie formatu pliku HTML, umożliwiające stosowanie stylów (czcionki, kolory) na stronach www; można je umieszczać w oddzielnym pliku lub wewnątrz pliku HTML.	https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/CSS;3888300.html [dostęp: 31.10.2018]

9	Marketing internetowy	Marketing internetowy to forma marketingu, używająca jako medium internetu. Służy do pozyskiwania nowych klientów oraz do przesyłania informacji marketingowych. Dobrym przykładem marketingu internetowego są różnorakie reklamy multimedialne, banery, reklamy na serwisach społecznościowych, interstitialne oraz e-maile reklamowe.	https://blog.verseo.pl/marketing-internetowy-definicja [dostęp: 31.10.2018]
10	Mentoring	Mentoring to relacja partnerska między mentorem a jego uczniem, skierowana na odkrywanie i rozwijanie możliwości ucznia. Bazuje na przywództwie, inspiracji i stymulowaniu. Polega głównie na tym, by szkoleny, dzięki odpowiednim zabiegom mentora, poznał siebie, rozwijając w ten sposób samoświadomość i nie bał się też iść wybraną przez siebie drogą samorealizacji.	https://www.templatka.pl/mentoring-definicja-cele-proces.html [dostęp: 31.10.2018]
11	Newsletter	Forma elektronicznego biuletynu, rozsyłanego za pośrednictwem internetu do prenumeratorów. Korespondencja ta ma charakter cykliczny.	https://www.semtec.pl/slownik-seo/newsletter [dostęp: 31.10.2018]
12	Obróbka komputerowa	Retusz, obróbka cyfrowa. Pozwala na usunięcie drobnych mankamentów materiałów wizualnych za pomocą narzędzi, dostarczanych przez programy komputerowe.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.fotografuj.pl/Archiwizacja_i_cyfrowa_obrobka_zdjec/id/326 [dostęp: 31.10.2018]
13	Odsłona	Pojedynczy przypadek wczytania (lub ponownego wczytania) strony przez przeglądarkę. Odsłony to parametr podający łączną liczbę wyświetlonych stron.	https://support.google.com/analytics/answer/6086080?hl=pl [dostęp: 31.10.2018]
14	Optymalizacja dla wyszukiwarek internetowych (ang. SEO – Search Engine Optimization)	Ogół procesów, których celem jest osiągnięcie przez serwis internetowy jak najwyższej pozycji w wynikach organicznych (darmowych) wyszukiwarek internetowych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.eactive.pl/pozycjonowanie-stron/pozycjonowanie-i-seo-to-dwa-rozne-pojecia [dostęp: 31.10.2018]
15	Platforma blogowa	Rodzaj oprogramowania albo usługi, która pozwala na publikowanie treści w internecie w formie bloga bez posiadania zaawansowanej wiedzy z zakresu informatyki. Platforma blogowa to odmiana CMS (<i>content management system</i> – systemu zarządzania treścią).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://jakzalozycbloga.com.pl/platforma-blogowa [dostęp: 31.10.2018]
16	Platforma społecznościowa	Inaczej serwis lub portal społecznościowy. Jest to serwis internetowy współtworzony przez społeczność internautów o podobnych zainteresowaniach, który umożliwia kontakt z przyjaciółmi i dzielenie się informacjami czy zainteresowaniami.	https://sjp.pwn.pl/sjp/serwis-spolesznosciowy;5579205.html [dostęp: 31.10.2018]
17	Post	Wiadomość zamieszczona w internecie na portalu społecznościowym, forum dyskusyjnym lub blogu.	https://sjp.pwn.pl/sjp/post-ll;2505831.html [dostęp: 31.10.2018]

18	Pozycjonowanie	Pozycjonowanie obejmuje wszystkie działania poprawiające pozycję witryny w wyszukiwarce, także te, które wychodzą poza pozycjonowaną stronę internetową (np. linkbuilding, czyli motywowanie internautów do udostępniania oraz cytowania danej witryny internetowej na innych stronach, serwisach i portalach).	https://www.vd.pl/czym-roznie-sie-pozycjonowanie-seo [dostęp: 31.10.2018]
19	Program afiliacyjny	Rodzaj współpracy między przedsiębiorcami lub przedsiębiorcą a osobą fizyczną. Jej przedmiotem jest świadczenie usług reklamowych przez afilianta, czyli podmiot posiadający lub zarządzający stroną internetową. Usługi te polegają na zamieszczaniu linku lub linków do strony internetowej (często sklepu internetowego) reklamodawcy – w zamian afiliant otrzymuje prowizję zgodnie z zapisami umowy afiliacyjnej.	https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-program-afiliacyjny-czym-jest-i-jak-funkcjonuje [dostęp: 31.10.2018]
20	Reklama natywna	Rodzaj reklamy, stanowiącej integralną część danego przekazu medialnego (artykułu, wywiadu, wpisu blogowego). Reklama natywna wpisuje się w stylistykę danego przekazu i wkomponowuje się w jego treść, w przeciwieństwie do innych form tradycyjnej reklamy, nie ma charakteru inwazyjnego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.whitepress.pl/baza-wiedzy/133/reklama-natywna-%E2%80%93-po-tym-tekście-zrozumiesz-czym-jest [dostęp: 31.10.2018]
21	Społeczność interaktywna	Grupa użytkowników internetu, którzy aktywnie wykorzystują dane medium (może nim być blog) jako platformę komunikacyjną, wytwarzając między sobą w ten sposób więź społeczną.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://pl.wikipedia.org/wiki/Społeczność_internetowa [dostęp: 31.10.2018]
22	Statystyki stron WWW	Informacje między innymi na temat liczby użytkowników serwisu, liczby odwiedzin poszczególnych stron, źródeł odwiedzin na stronach, czasu, jaki użytkownicy spędzają w serwisie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://olagosciniak.pl/statystyki-strony-internetowej [dostęp: 31.10.2018]
23	Vlog (Videoblog)	Rodzaj internetowego dziennika, który posługuje się treściami wideo. Są to zazwyczaj krótkie filmy o określonej tematyce, spełniające funkcję edukacyjną, informacyjną bądź rozrywkową. Najpopularniejszymi serwisami, w których vlogerzy publikują swoje materiały są Youtube i Dailymotion.	https://www.semtec.pl/slownik-seo/vlog [dostęp: 31.10.2018]
24	Webinar	Nowoczesny format szkoleniowy (rodzaj e-learningu) wykorzystujący transmisję audio-wideo w czasie rzeczywistym. Słowo webinar zostało zaczerpnięte z języka angielskiego od słów <i>web</i> oraz <i>seminar</i> .	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://internetplanet.pl/webinary/co-to-jest-webinar [dostęp: 31.10.2018]
25	Wtyczka	Inaczej <i>plug-in</i> . Dodatkowy program rozszerzający możliwości innego programu.	https://sjp.pwn.pl/sjp/plug-in;2571775.html [dostęp: 31.10.2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.